

การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ โดยใช้เทคนิค
การศึกษานอกสถานที่ของวิชา สศ 2211302 หลักสูตรและการสอนสังคมศึกษา
สำหรับนักศึกษาสาขาวิชาสังคมศึกษาชั้นปีที่ 3 มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
Development of Learning Plans Through Social Networks Using Field
Study Techniques of Social Studies Subject 2211302 Curriculum and
Teaching Social Studies for Students in Social Studies in the Third
Year at Thepsatri Rajabhat University

วีรวิชัย บุญส่ง¹

Veeravit Boonsong

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อหาประสิทธิภาพและดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน และเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาที่เรียนตามแผนการจัดการเรียนรู้ผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ โดยใช้เทคนิคการศึกษานอกสถานที่ กับนักศึกษาที่เรียนในรูปแบบปกติ กลุ่มตัวอย่าง นักศึกษาสาขาวิชาสังคมศึกษาชั้นปีที่ 3 จำนวน 60 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง โดยให้หมู่เรียน 611157101 เป็นกลุ่มทดลอง และหมู่เรียน 611157102 เป็นกลุ่มควบคุม เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ แผนการจัดการเรียนรู้รูปแบบปกติ แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าประสิทธิภาพ (E_1/E_2) ค่าดัชนีประสิทธิผล (E.I.) ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่า t-test แบบ Independent และ dependent ผลการวิจัยพบว่า 1) แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ โดยใช้เทคนิคการศึกษานอกสถานที่ ศึกษา มีค่าประสิทธิภาพ (E_1/E_2) เท่ากับ 81.42/81.00 และค่าดัชนีประสิทธิผล (E.I.) ได้เท่ากับ 0.7648 2) นักศึกษาที่เรียนด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ โดยใช้เทคนิคการศึกษานอกสถานที่ หลังเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) นักศึกษาที่เรียนด้วยการจัดกิจกรรมการ

Received: 2021-06-02 Revised: 2021-06-17 Accepted: 2021-06-18

¹ หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี Bachelor of Education Program in Social Studies, Faculty of Humanities and Social Sciences, Thepsatri Rajabhat University. Corresponding Author e-mail: jaykung1999@gmail.com

เรียนรู้ผ่านเครือข่ายสังคม มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ (Keywords): เครือข่ายสังคมออนไลน์; การศึกษานอกสถานที่; การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้

Abstract

The objective of this study was to identify the efficiency and effectiveness index of the learning activity plan in order to compare academic achievement before and after class. Also, the academic achievement of students who study according to the learning management plan via social networks using field study techniques with students studying in a normal way were analyzed. The sampling group consisting of 60 persons of third year students under the social studies program were obtained by selective selection. The group 611157101 was the experimental group, whereas the 611157102 group was the control group. Research instruments used in this study were learning management plan through social networks, normal format learning management plan, measurement format of academic achievement, Statistics used in data analysis were performance value (E_1/E_2), Effectiveness Index (E.I.), averages, standard deviation (SD), t - test for independent samples, and t - test for dependent samples. Results; 1) For learning activities plan through social networks using field study techniques, performance value (E_1/E_2) and Effectiveness Index (E.I.) were 81.42/81.00 and 0.7648, respectively. 2) For students who study by organizing learning activities through social networks. Using field study techniques, the results show that academic accomplishment after class was significantly higher than that before class ($p < 0.5$). 3) Students who study by organizing learning activities through social networks had significantly higher achievement after study than those studying organizing normal learning activities ($p < 0.5$).

Keywords: Social network; Field trip; Learning management plan development

บทนำ (Introduction)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ในหมวด 9 เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ระบุว่า รัฐต้องส่งเสริม สนับสนุนให้มีการผลิตพัฒนาแบบเรียนตำรา หนังสือทางวิชาการ

สื่อสิ่งพิมพ์ วัสดุ อุปกรณ์และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา โดยเร่งรัดพัฒนาขีดความสามารถในการผลิต และมีการให้แรงจูงใจแก่ผู้ผลิต และพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ทั้งนี้ต้องมีการเปิดการแข่งขัน โดยเสรีและเป็นธรรม (ราชกิจจานุเบกษา, 2542) และในปัจจุบันเทคโนโลยี สารสนเทศ เป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูลข่าวสาร ความรอบรู้ การจัดระบบการประมวลผล การส่งผ่าน และการสื่อสารด้วยความเร็ว ประกอบสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ที่เริ่มแพร่ระบาดตั้งแต่ช่วงปลายพุทธศักราช 2562 ทำให้ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 สถานศึกษาทั่วประเทศต้องมีการจัดการศึกษาในรูปแบบใหม่ เพื่อลดความเสี่ยงในการแพร่ การจ่ายของเชื้อไวรัส ดังนั้น เทคโนโลยีการสื่อสารไร้พรมแดนหรือเครือข่ายสังคมออนไลน์ (Social Network) เริ่มจากชุมชนออนไลน์ที่เปิดรับความคิดเห็นทั้งในรูปแบบของการโพสต์ข้อความและการ สนทนา ปัจจุบันเป็นรูปแบบการค้นหา หรือติดต่อเพื่อนเก่า สมัยเรียน และเพื่อนใหม่ หรือสร้างกลุ่ม เพื่อนใหม่ที่มีความสนใจหรือรสนิยมในเรื่องเดียวกันนอกจากการสร้างความสัมพันธ์ทางสังคมแล้ว ยังสามารถแลกเปลี่ยนแสดงความคิดเห็น ความสนใจหรือแสดงออกในเรื่องที่สนใจ โดยการเข้าร่วม กลุ่มหรือเวที สนทนานั้นๆ ซึ่งอาจนำมาซึ่งธุรกิจหรือความช่วยเหลือในหมู่สมาชิกด้วยกันในรูปแบบ ต่างๆ อาทิ การแบ่งปัน ความรู้ ประสบการณ์ทางเทคนิคในเรื่องต่างๆ รวมไปถึงการแนะนำธุรกิจ การจ้างงาน หรือการปรึกษา ตัวเตอรเพื่อใช้ในการเรียนการสอน (กุลธวัช สมารักษ์, 2554) ซึ่ง ลักษณะของเครือข่ายสังคม ออนไลน์นี้ สามารถประยุกต์ใช้กับการเรียนการสอนในลักษณะของการ แลกเปลี่ยนความรู้ร่วมกัน การนำเสนอ ผลงานหรือแม้กระทั่งการทำงานร่วมกันได้

จากการประเมินผลสัมฤทธิ์ผลการเรียนรายวิชา สศ 2211302 หลักสูตรและการสอน สังคมศึกษา สำหรับนักศึกษาสาขาวิชาสังคมศึกษาชั้นปีที่ 3 คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ในภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2562 ที่ผ่านมา (รายงานรายวิชา มคอ.5, 2562) พบว่า นักศึกษายังขาดประสบการณ์เกี่ยวกับการมองภาพหลักสูตรที่ปรากฏในชั้น เรียนและหลักสูตรจริงๆ ที่ใช้ในสถานศึกษา การเรียนการสอนในรายวิชานี้ส่วนใหญ่มักเน้น การศึกษาในห้องเรียนเป็นส่วนใหญ่ มักใช้ทักษะการท่องจำหลังจากการท่องจำส่วนเนื้อหาทฤษฎี แล้ว นักศึกษาต้องนำมาประยุกต์ใช้ เพื่อออกแบบและจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในภายหลัง แต่ด้วย ธรรมชาติของรายวิชาที่ค่อนข้างเข้าใจได้ยาก นักศึกษาจำเป็นต้องอาศัยประสบการณ์จากการศึกษา หลักสูตรและการจัดการศึกษาในพื้นที่จริง การลงพื้นที่เพื่อศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลจึงมี ความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง ในการนำมาวิเคราะห์หลักสูตรและออกแบบหลักสูตรพื้นฐานด้วยตนเองได้

จากการศึกษาอธิบายและจุดมุ่งหมายในรายวิชา พบว่า นักศึกษาจำเป็นต้องมีการลง พื้นที่จริงในการศึกษาหลักสูตรจากโรงเรียนต่างๆ ที่มีหลักสูตรในลักษณะเฉพาะแบบต่างๆ ที่ หลากหลาย ช่วยให้นักศึกษามีประสบการณ์เกี่ยวกับหลักสูตรในอย่างครอบคลุมมากที่สุด ซึ่ง Smith (1976) กล่าวถึงคุณค่าของการศึกษานอกสถานที่ไว้ว่า เป็นการเรียนการสอนที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ที่ดี

มีประสิทธิภาพมาก โดยผ่านประสบการณ์ตรง การเรียนรู้จะเริ่มที่วัตถุประสงค์ ความสนใจ ความต้องการของผู้เรียน การรับรู้ทางประสาทสัมผัสต่างๆ ซึ่งเป็นการเรียนรู้ที่มีชีวิตชีวา และเต็มไปด้วยความกระตือรือร้นของผู้เรียน นอกจากนี้ยังเป็นการเรียนการสอนที่พัฒนาเชิงสร้างสรรค์ผู้เรียนกับผู้สอนได้วางแผน ผู้สอนมีบทบาทในการแนะนำ สอนวิธีที่จะแสวงหาความรู้แสวงหาคำตอบด้วยตนเอง การเรียนการสอนวิธีนี้จะกระตุ้น ให้ผู้เรียนเป็นผู้มีความกระตือรือร้น ใฝ่หาความรู้และสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ ความคิดใหม่ๆ อยู่เสมอ สอดคล้องกับ Swan (1970) กล่าวถึงคุณค่าของการจัดการศึกษานอกสถานที่ไว้ว่า ไม่เพียงพอที่ผู้เรียนจะเรียนรู้อยู่ในห้องเรียนแล้วมองออกมายังโลกภายนอก ผู้เรียนต้องการประสบการณ์ตรงที่น่าตื่นเต้น ได้ลงมือกระทำด้วยตนเอง ค้นพบปัญหาและคำตอบในโลกของความเป็นจริงเป็นการช่วยให้ผู้เรียนได้เห็น ได้ศึกษาจากของจริงแทนภาพหรือสัญลักษณ์จากหนังสือ หรือการสนทนาพูดคุย ผู้สอนสามารถที่จะให้ผู้เรียนได้สัมผัส ได้ประสบการณ์ตรงจากการศึกษานอกห้องเรียน ทำให้ผู้เรียนเกิดความชื่นชมต่อธรรมชาติศิลปวัฒนธรรม รวมทั้งเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์เมื่อผู้เรียนไปในสถานที่จริง

ด้วยเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้นผู้วิจัยตระหนักและเห็นความสำคัญของปัญหาการเรียนของนักศึกษา และตระหนักถึงการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาประกอบกับการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา Covid-19 ที่ส่งผลกระทบในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน จึงต้องการที่จะศึกษาโดยการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ระหว่างการจัดการเรียนรู้ผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ โดยใช้เทคนิคการศึกษานอกสถานที่กับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ ว่าจะช่วยให้ นักศึกษาพัฒนาผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษาในด้านต่างๆ ให้สูงขึ้น ข้อมูลที่ได้จะนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนา กระบวนการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อหาประสิทธิภาพและดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ โดยใช้เทคนิคการศึกษานอกสถานที่ ในรายวิชา สศ 2211302 หลักสูตรและการสอนสังคมศึกษา ตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนของนักศึกษาที่เรียนตามแผนการจัดการเรียนรู้ผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ โดยใช้เทคนิคการศึกษานอกสถานที่ รายวิชา สศ 2211302 หลักสูตรและการสอนสังคมศึกษา
3. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาที่เรียนตามแผนการจัดการเรียนรู้ผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ โดยใช้เทคนิคการศึกษานอกสถานที่กับนักศึกษาที่เรียนในรูปแบบปกติ รายวิชา สศ 2211302 หลักสูตรและการสอนสังคมศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยออกแบบการวิจัยแบบกึ่งทดลอง โดยกลุ่มทดลองคือนักศึกษาสาขาวิชาสังคมศึกษาชั้นปีที่ 3 ที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชา สศ 2211302 หลักสูตรและการสอน สังคมศึกษา

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักศึกษาสาขาวิชาสังคมศึกษาชั้นปีที่ 3 คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชา สศ 2211302 หลักสูตรและการสอนสังคมศึกษา ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 60 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักศึกษาสาขาวิชาสังคมศึกษาชั้นปีที่ 3 จำนวน 60 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง โดยให้หมู่เรียน 611157101 เป็นกลุ่มทดลอง และหมู่เรียน 611157102 เป็นกลุ่มควบคุม จำนวนกลุ่มละ 30 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 แผนการจัดการเรียนรู้ผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ โดยใช้เทคนิคการศึกษานอกสถานที่ รายวิชา สศ 2211302 หลักสูตรและการสอนสังคมศึกษา สำหรับนักศึกษาสาขาวิชาสังคมศึกษาชั้นปีที่ 3 มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี จำนวน 16 แผน แผนละ 3 ชั่วโมง รวม 48 ชั่วโมง โดยผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ ด้วยวิธีการคำนวณหาดัชนีความสอดคล้อง (Index Of Congruence :IOC) เกณฑ์การพิจารณา มีค่า IOC ระหว่าง 0.50 – 1.00 โดยพิจารณาจากข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ได้แก่ 1) ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน 2) ผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีการศึกษา 3) ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนสังคมศึกษา 4) ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดผลและประเมินผลการศึกษา

3.2 แผนการจัดการเรียนรู้รูปแบบปกติ รายวิชา สศ 2211302 หลักสูตรและการสอนสังคมศึกษา สำหรับนักศึกษาสาขาวิชาสังคมศึกษาชั้นปีที่ 3 มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี จำนวน 16 แผน แผนละ 3 ชั่วโมง รวม 48 ชั่วโมง โดยผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ ด้วยวิธีการคำนวณหาดัชนีความสอดคล้อง (Index Of Congruence :IOC) เกณฑ์การพิจารณา มีค่า IOC มีค่า IOC ระหว่าง 0.60 – 1.00 โดยพิจารณาจากข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ได้แก่ 1) ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน 2) ผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีการศึกษา 3) ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนสังคมศึกษา 4) ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดผลและประเมินผลการศึกษา

3.3 แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชา สศ 2211302 หลักสูตรและการสอนสังคมศึกษา เป็นแบบการเขียนบรรยายคำตอบลงในกระดาษคำตอบ (Essay Test) จำนวน 6 ข้อ รวม 30 คะแนน เกณฑ์การประเมินเป็นแบบ (Scoring Rubric) โดยผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและพิจารณา

ความเหมาะสม จำนวน 5 ท่าน ได้แก่ 1) ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน 2) ผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีการศึกษา 3) ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนสังคมศึกษา 4) ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดผลและประเมินผลการศึกษา ด้วยวิธีการคำนวณหาดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ได้ค่าอยู่ระหว่าง 0.85 – 1.00 หลังจากนั้นนำไป Tryout กับนักศึกษาสาขาวิชาสังคมศึกษาชั้นปีที่ 4 เพื่อตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมของข้อคำถาม ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน 4 ระดับ ดังนี้

4	คะแนน หมายถึง	นักศึกษาสามารถเขียนบรรยายองค์ความรู้ที่ได้จากบทเรียนได้ในระดับดีมาก
3	คะแนน หมายถึง	นักศึกษาสามารถเขียนบรรยายองค์ความรู้ที่ได้จากบทเรียนได้ในระดับดี
2	คะแนน หมายถึง	นักศึกษาสามารถเขียนบรรยายองค์ความรู้ที่ได้จากบทเรียนได้ในระดับพอใช้
1	คะแนน หมายถึง	นักศึกษาสามารถเขียนบรรยายองค์ความรู้ที่ได้จากบทเรียนได้ในระดับควรปรับปรุง

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

4.1 การดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยเป็นผู้สอนนักศึกษาทั้ง 2 กลุ่ม นักศึกษากลุ่มที่ 1 ได้รับการจัดการเรียนรู้ผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ โดยใช้เทคนิคการศึกษานอกสถานที่ และนักศึกษากลุ่มที่ 2 ได้รับการจัดการเรียนรู้รูปแบบปกติ โดยใช้เนื้อหาเดียวกัน ระยะเวลาการสอนเท่ากัน ระยะเวลาในการสอน 16 สัปดาห์ รวม 48 ชั่วโมง โดยก่อนทำการสอนนั้นผู้วิจัยให้นักศึกษานำแบบทดสอบก่อนเรียน (Pre-Test)

4.2 หลังจากสอนเสร็จแล้วทำการทดสอบหลังเรียน (Post - Test) นักศึกษากลุ่มที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ โดยใช้เทคนิคการศึกษานอกสถานที่ และนักศึกษากลุ่มที่ 2 ได้รับการจัดการเรียนรู้รูปแบบปกติ โดยใช้แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชา สศ 2211302 หลักสูตรและการสอนสังคมศึกษา เป็นแบบความเรียง (Essay Test) จำนวน 6 ข้อ ใช้เวลา 3 ชั่วโมง

5. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

5.1 หาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ โดยใช้เทคนิคการศึกษานอกสถานที่ โดยการหาค่าประสิทธิภาพ (E1/E2) และหาค่าดัชนีประสิทธิผล (E.I.)

5.2 คะแนนที่ได้จากการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชา สศ 2211302 หลักสูตรและการสอนสังคมศึกษา โดยการจัดการเรียนรู้ผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ โดยใช้เทคนิค

การศึกษานอกสถานที่ก่อนเรียนและหลังเรียน นำมาหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่า t-test แบบ Independent

5.3 คะแนนที่ได้จากการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชา สศ 2211302 หลักสูตรและการสอนสังคมศึกษา โดยการจัดการเรียนรู้ผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ โดยใช้เทคนิคการศึกษานอกสถานที่กับการจัดการเรียนรู้รูปแบบปกติ ก่อนเรียนและหลังเรียน นำมาหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่า t-test แบบ dependent

ผลการวิจัย (Research Results)

1. การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ โดยใช้เทคนิคการศึกษานอกสถานที่ของวิชา สศ 2211302 หลักสูตรและการสอนสังคมศึกษา สำหรับนักศึกษาสาขาวิชาสังคมศึกษาชั้นปีที่ 3 มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ปรากฏผลดังนี้

1.1 ผลการวิเคราะห์หาประสิทธิภาพของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ โดยใช้เทคนิคการศึกษานอกสถานที่

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์หาประสิทธิภาพของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ โดยใช้เทคนิคการศึกษานอกสถานที่

จำนวนนักศึกษา (n)	ระหว่างเรียน(E ₁)		หลังเรียน(E ₂)		E ₁ /E ₂
	คะแนนเต็ม	คะแนนที่ได้	คะแนนเต็ม	คะแนนที่ได้	
30	70	1709	30	729	81.42/81.00

จากตารางที่ 1 พบว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ โดยใช้เทคนิคการศึกษานอกสถานที่ ในรายวิชา สศ 2211302 หลักสูตรและการสอนสังคมศึกษา มีค่าประสิทธิภาพ (E₁/E₂) เท่ากับ 81.42/81.00 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ 80/80 แสดงว่ากิจกรรมการเรียนรู้ผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ โดยใช้เทคนิคการศึกษานอกสถานที่ที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้

1.2 ผลการวิเคราะห์หาประสิทธิผลของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ โดยใช้เทคนิคการศึกษานอกสถานที่

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์หาประสิทธิผลของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ โดยใช้เทคนิคการศึกษานอกสถานที่

จำนวนนักศึกษา (n)	คะแนนเต็ม	คะแนนรวม		ค่าดัชนีประสิทธิผล (E.I.)
		ก่อนเรียน	หลังเรียน	
30	30	306	729	0.7121

จากตารางที่ 2 พบว่า ผลการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีก่อนเรียน 306 คะแนน และหลังเรียน 729 คะแนน เมื่อคำนวณโดยใช้สูตรดัชนีประสิทธิผล (E.I.) ได้เท่ากับ 0.7648 แสดงว่า นักศึกษาที่เรียนด้วยแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ โดยใช้เทคนิค การศึกษานอกสถานที่ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพิ่มขึ้น

2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนของนักศึกษาที่เรียนตามแผนการจัดการเรียนรู้ผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ โดยใช้เทคนิคการศึกษานอกสถานที่ที่พัฒนาขึ้น ปรากฏผลดังนี้

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ โดยใช้เทคนิคการศึกษานอกสถานที่

การทดสอบ	จำนวน (n)	ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	df	t	Sig.
ก่อนเรียน	30	15.36	1.756	31	11.21	.00**
หลังเรียน	30	24.30	0.589			

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 3 พบว่า นักศึกษาที่เรียนด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ โดยใช้เทคนิคการศึกษานอกสถานที่หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาที่เรียนตามแผนการจัดการเรียนรู้ผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ โดยใช้เทคนิคการศึกษานอกสถานที่ กับนักศึกษาที่เรียนในรูปแบบปกติ ปรากฏผลดังนี้

ตารางที่ 4 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ โดยใช้เทคนิคการศึกษานอกสถานที่ และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปกติ

รูปแบบการจัด การเรียนรู้	จำนวน (n)	ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	df	t	Sig.
การจัดการเรียนรู้ผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์	30	24.30	0.589	38	22	.00**
การจัดการเรียนรู้แบบปกติ	30	20.21	1.365			

**P > .05

จากตารางที่ 4 พบว่า นักศึกษาที่เรียนด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ โดยใช้เทคนิคการศึกษานอกสถานที่ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่า นักศึกษาที่เรียนด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

1. ประสิทธิภาพของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ โดยใช้เทคนิคการศึกษานอกสถานที่ ในรายวิชา สศ 2211302 หลักสูตรและการสอนสังคมศึกษา มีค่าประสิทธิภาพ (E_1/E_2) เท่ากับ 81.42/81.00 แสดงว่าแผนการเรียนรู้ผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ โดยใช้เทคนิคการศึกษานอกสถานที่ของวิชา สศ 2211302 หลักสูตรและการสอนสังคมศึกษา สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ที่พัฒนาขึ้นมีคุณภาพตามเกณฑ์ 80/80 ทั้งนี้เนื่องจากผู้วิจัยได้พัฒนาอย่างเป็นระบบ โดยยึดหลักการและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการพัฒนาแผนการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ อีกทั้งการเรียนการสอน เหมาะสมสำหรับนักศึกษาในยุคปัจจุบัน ที่เน้นการมีส่วนร่วมและปฏิสัมพันธ์ในการทำกิจกรรมการเรียนการสอน เน้นกระบวนการศึกษาในพื้นที่โรงเรียนต่างๆ ในเขตจังหวัดลพบุรี สิงห์บุรี อ่างทอง โดยในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ นักศึกษาไม่ต้องเผชิญหน้ากับผู้สอนโดยตรง สอดคล้องกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ที่ต้องมีการจัดการเรียนการสอนที่ลดการเผชิญหน้า การสัมผัสใกล้ชิด และยังมีโอกาสในการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม ทำให้กล้าทำกิจกรรมและกล้าแสดงความคิดเห็นอย่างชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับขนิดาภา บุญประสม (2554) ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนแบบทบทวนผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตที่เรียนรู้ร่วมกันแบบเพื่อนคู่คิด ในรายวิชา โครงสร้างข้อมูลหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงวิทยาลัยเทคนิคอุบลราชธานี ผลการวิจัยปรากฏว่า บทเรียน คอมพิวเตอร์ช่วยสอนแบบทบทวนผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต นี้มีประสิทธิภาพ 84.78/83.93 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ และสอดคล้องกับประวิทย์ สุทธิบุญ และคณะ (2558) ที่ศึกษาเรื่อง การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้สิ่งแวดล้อมศึกษา โดยกระบวนการทัศนศึกษา เพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ได้หาประสิทธิภาพของรูปแบบการเรียนรู้สิ่งแวดล้อมศึกษาโดยใช้กระบวนการทัศนศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่มีประสิทธิภาพ ตามเกณฑ์ 80/80 พบว่า มีประสิทธิภาพ เท่ากับ 84.83/83.33 สูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้

2. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนของนักศึกษาที่เรียนตามแผนการจัดการเรียนรู้ผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ โดยใช้เทคนิคการศึกษานอกสถานที่ พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงให้เห็นว่าแผนการจัดเรียนรู้ผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ โดยใช้เทคนิคการศึกษานอกสถานที่ที่พัฒนาขึ้นทำให้ผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษาสูงขึ้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้วิจัยได้สร้างและพัฒนาอย่างเป็นขั้นตอน โดยเริ่มตั้งแต่การวิเคราะห์หลักสูตร คำอธิบายรายวิชา ออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้น

กระบวนการศึกษานอกสถานที่ ลงพื้นที่สำรวจ เก็บข้อมูลหลักสูตรของสถานศึกษาต่างๆ ในพื้นที่จังหวัดลพบุรี สิงห์บุรี และอ่างทอง โดยมอบหมายโรงเรียนให้มีความหลากหลาย บริบทของแต่ละโรงเรียนมีความแตกต่างกัน เพื่อให้นักศึกษาได้ประสบการณ์เกี่ยวกับหลักสูตรได้อย่างครอบคลุมมากที่สุด เมื่อได้ข้อมูลหลักสูตรมาแล้วก็ให้นักศึกษาวิเคราะห์หลักสูตร ว่ามีความสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานหรือไม่ ก่อนที่จะสรุปเรียบเรียงและนำเสนอผ่านระบบเครือข่ายสังคมออนไลน์กับผู้สอนต่อไป เมื่อนักศึกษาเก็บข้อมูลหลักสูตรแล้ว มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร วิเคราะห์และสังเคราะห์หลักสูตรได้แล้ว นักศึกษาจะต้องทดลองสร้างหลักสูตรของตนเองขึ้น โดยบูรณาการกับศาสตร์ต่างๆ ที่กำลังเป็นกระแสในวงการการศึกษาในปัจจุบัน ทำให้นักศึกษามีความรู้ ความเข้าใจ สามารถวิเคราะห์ สังเคราะห์ รวมถึงสร้างมาสร้างหลักสูตรในระดับพื้นฐานได้ ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางเรียนในรายวิชา สศ 2211302 หลักสูตรและการสอนสังคมศึกษาเพิ่มสูงขึ้น สอดคล้องกับเนาวนิตย์ สงคราม (2557) ได้กล่าวถึงการจัดการศึกษานอกสถานที่ว่า การจัดการศึกษานอกสถานที่เป็นการจัดการเรียนการสอนที่นิยมเป็นอย่างมากในสถานศึกษา เพราะนอกจากจะเป็นการสอนที่ให้ความรู้และประสบการณ์ตรงแก่ผู้เรียนแล้วยังเป็นการสอนที่สนุกสนาน ไม่น่าเบื่อ เหมาะสมกับผู้เรียนทุกชั้นวัย และสอดคล้องกับประวิทย์ สุทธิบุญ และคณะ (2558) ที่ได้เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อน และหลังการเรียนรู้ ด้วยรูปแบบการเรียนรู้สิ่งแวดล้อมศึกษาโดยใช้กระบวนการทัศนศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย และจำแนกตามเพศ พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อน และหลังการเรียนรู้ ด้วยรูปแบบการเรียนรู้สิ่งแวดล้อมศึกษาโดยใช้กระบวนการทัศนศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาที่เรียนตามแผนการจัดการเรียนรู้ผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ โดยใช้เทคนิคการศึกษานอกสถานที่กับนักศึกษาที่เรียนในรูปแบบปกติ พบว่า ผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนโดยใช้แผนการจัดเรียนรู้ผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ โดยใช้เทคนิคการศึกษานอกสถานที่ สูงกว่านักศึกษาที่เรียนในรูปแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้เรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบปกติยังขาดประสบการณ์ที่สำคัญที่ไม่สามารถเรียนรู้ได้จากห้องเรียน ขาดการถ่ายทอดจากผู้ที่มีประสบการณ์กับหลักสูตรนั้นโดยตรง อีกทั้งยังขาดการแบ่งปันความรู้ ทักษะความร่วมมือและการถ่ายทอดองค์ความรู้ของตนเองที่ได้รับจากประสบการณ์ที่ได้ไปศึกษามากจากการลงพื้นที่จริง ทำให้นักศึกษาที่เรียนโดยการจัดการเรียนรู้รูปแบบปกติ ขาดประสบการณ์องค์ความรู้ที่จำเป็นในการทำความเข้าใจหลักสูตรในรูปแบบต่างๆ ในสถานศึกษา ไม่สามารถนำมาวิเคราะห์ สังเคราะห์ และสร้างหลักสูตรของตนเองได้ดีเท่ากับนักศึกษาที่ลงไปศึกษาหลักสูตรในโรงเรียน ตรงกับ Edgar (1969) ที่ได้กล่าวว่าจัดการศึกษานอกสถานที่ให้เป็น 1 ใน 11 วิธีการสร้างประสบการณ์เรียนรู้ให้กับผู้เรียน โดยการจัดการศึกษานอกสถานที่เป็น กระบวนการให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรงทั้งการมองเห็นการสังเกต การสัมผัส หรือมีประสบการณ์โดยตรง ซึ่งสามารถเสริมประสบการณ์การเรียนรู้ให้ผู้เรียนเข้าใจอย่างเป็นรูปธรรมได้

และสามารถเพิ่มศักยภาพ ประสบการณ์การเรียนรู้ได้มากขึ้น และสอดคล้องกับแนวคิดของทิตนา แชมมณี (2560) ที่ระบุว่า การสอนโดยการไปศึกษานอกสถานที่เป็นวิธีสอนที่ช่วยให้ผู้เรียนได้ประสบการณ์ตรง ได้เรียนรู้ สภาพความเป็นจริง มีการเชื่อมโยง ระหว่างการเรียนรู้ ในห้องเรียนและความเป็นจริง ส่งเสริมการใช้ทรัพยากรท้องถิ่นและชุมชนให้เป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้ ของผู้เรียน และช่วยสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน รวมถึงเอื้อให้ผู้เรียนมีโอกาสได้ฝึกทักษะต่างๆ จำนวนมาก เช่น ทักษะการวางแผน ทักษะการประสานงาน ทักษะการทำงานกลุ่ม ทักษะการแสวงหาความรู้ นอกจากนั้นยังส่งเสริมการพัฒนาคุณธรรมต่างๆ เช่น ความรับผิดชอบ ความสามัคคี ความเสียสละ เป็นต้น

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

ก่อนการจัดการเรียนรู้จะต้องอธิบายให้นักศึกษาทุกๆ คนเข้าใจในกระบวนการเรียนรู้ เพื่อให้นักศึกษาเข้าใจ บทบาทหน้าที่ของตนเอง ควรอธิบายขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลอย่างชัดเจน เพื่อให้นักศึกษาได้มีเวลาศึกษาและเข้าใจขั้นตอนในการศึกษา สามารถดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเมื่อไปถึงโรงเรียนต่างๆ ด้วยตนเอง

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

การจัดการเรียนการสอนนอกสถานที่ที่เน้นนักศึกษาเป็นสำคัญ ควรเลือกรูปแบบการสอนในหลายๆ รูปแบบให้เหมาะสมกับรายวิชาอื่นๆ เนื่องจากนักศึกษามีความแตกต่างในแต่ละบุคคล มีพฤติกรรมการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน เพื่อเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพและเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาให้สูงขึ้น

เอกสารอ้างอิง (References)

- กุลธวัช สมารักษ์. (2554). การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานผ่าน เครือข่ายสังคมออนไลน์ โดยใช้กรณีศึกษาด้วยวิดีโอแชร์ริงเพื่อพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีเทคนิคการศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- ชนิดาภา บุญประสม. (2554). การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนแบบทบทวนผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตที่เรียนรู้ร่วมกันแบบเพื่อนคู่คิด ในรายวิชาโครงสร้างข้อมูล หลักสูตร ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง วิทยาลัยเทคนิคอุบลราชธานี. ปัญหาพิเศษครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิตมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- ทิตนา แชมมณี. (2560). ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ ที่มีประสิทธิภาพ. พิมพ์ครั้งที่ 21. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). *การวิจัยเบื้องต้น*. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2540. (2542, 19 สิงหาคม). ราชกิจจานุเบกษา. เล่มที่ 116 ตอนที่ 34 ก.
- วีรวิทย์ บุญส่ง. (2562). *มคอ.5 รายงานผลการดำเนินการของรายวิชา สศ 2211302 หลักสูตรและการสอนสังคมศึกษา. สาขาวิชาสังคมศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์. สถาบันราชภัฏเทพสตรี*.
- อรรถัย แซ่เอ้า. (2553). *การพัฒนากระบวนการเรียนแบบการศึกษานอกสถานที่ โดยใช้เทคนิคเพื่อผู้คิดที่ไม่แสดงตัวตนของผู้เรียน*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรบัณฑิต สาขาการศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- Edgar, D. (1969). *Audiovisual methods in teaching*. NY: Dryden Press.
- Smith, J. W. (1976). *Outdoor education for American youth*. Washington D.C.: American Association for Health Physical Education and Recreation.
- Swan, M. D. (1970). *Tips and tricks in outdoor education*. Illinois: The Interstate Printer & Publishers.